EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 30.5.2012
COM(2012) 319 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Litvy na rok 2012

a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Litvy na období 2012–2015

{SWD(2012) 319 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Litvy na rok 2012

a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Litvy na období 2012–2015

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise[2],

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu[3],

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Evropské komise zahájit novou strategii pro zaměstnanost a růst, Evropa 2020, založenou na intenzivnější koordinaci hospodářských politik, která se zaměří na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření za účelem posílení evropského potenciálu pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.

(2) Dne 13. července 2010 přijala Rada doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (na období 2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států[4], které společně tvoří „integrované hlavní směry“. Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované hlavní směry v úvahu v rámci své vnitrostátní hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti.

---

1 Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 COM(2012) 319 final.
3 P7_TA (2012) 0048 a P7_TA (2012) 0047.
4 Rozhodnutí Rady 2012/238/EU ze dne 26. dubna 2012.

(3) Dne 12. července 2011 přijala Rada doporučení k národnímu programu reforem Litvy na rok 2011 a vydala stanovisko k aktualizovanému konvergenčnímu programu Litvy na období 2011–2014.

(4) Dne 23. listopadu 2011 přijala Komise druhou roční analýzu růstu, která zahájila druhý evropský semestr integrované koordinace politik *ex ante* vycházející ze strategie Evropa 2020. Dne 14. února 2012 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování[5], ve které Litva není uvedena mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.

(5) Dne 2. března 2012 potvrdila Evropská rada jak priority pro zajištění finanční stability a fiskální konsolidace, tak opatření na podporu růstu. Zdůraznila potřebu další diferencované fiskální konsolidace podporující růst, obnovy běžných podmínek poskytování úvěrů v ekonomice, podpory růstu a konkurenceschopnosti, řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize a modernizace veřejné správy. Vyzvala členské státy, aby provedly doporučení Rady určená pro jednotlivé země na rok 2011 a převedly tyto priority do konkrétních opatření, která je nutno zahrnout do jejich programů stability nebo konvergenčních programů a národních programů reforem.

(6) Dne 2. března 2012 Evropská rada rovněž vyzvala členské státy účastnící se Paktu euro plus, aby včas předložily své závazky, aby mohly být zahrnuty do jejich programů stability či konvergenčních programů a národních programů reforem.

(7) Dne 27. dubna 2012 předložila Litva konvergenční program na období 2012–2015 a dne 30. dubna 2012 národní program reforem na rok 2012. Vzhledem k jejich vzájemným vazbám byly oba programy posuzovány současně.

(8) Na základě posouzení konvergenčního programu z roku 2012 v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1466/97 zastává Rada stanovisko, že makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce uvedené v programu, je realistický. Obecně odpovídá letošní jarní prognóze Komise na roky 2012 a 2013. Cílem rozpočtové strategie nastíněné v programu je do roku 2012 odstranit nadměrný schodek, jak doporučila Rada, a dále usilovat o dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Program potvrzuje předchozí střednědobý cíl, tj. strukturální přebytek veřejných financí ve výši 0,5 % HDP, který adekvátně odráží požadavky Paktu o stabilitě a růstu, a nastiňuje konsolidaci o nejméně 1 procentní bod ročně, přičemž do roku 2015 počítá s vyrovnaným rozpočtem. I když rozpočtové plány jsou v souladu s včasným odstraněním nadměrného schodku, na základě (přepočítaného) strukturálního salda rozpočtu[6] se očekává, že průměrné roční fiskální úsilí v období 2010–2012 bude nižší než 2,25 % HDP, jak požadovala Rada ve svém doporučení ze dne 16. února 2010. Plánovaný roční pokrok v zájmu dosažení střednědobého cíle v letech následujících po odstranění nadměrného schodku je o něco vyšší než 0,5 % HDP ve strukturálním vyjádření, tj. kritérium uvedené v Paktu o stabilitě a růstu. Plánovaná míra růstu veřejných výdajů se zohledněním diskrečních opatření na straně příjmů je pro roky 2013 a 2014 v souladu s výdajovým kritériem Paktu o stabilitě a růstu, nikoliv však pro rok 2015. Předpokládá se, že během období programu veřejný dluh zůstane pod úrovní 60 % HDP, přičemž podle prognózy Komise z jara 2012 vzroste v roce 2013 na

---

5 COM(2012) 68 final.

6 Cyklicky očištěné saldo bez jednorázových a dočasných opatření, přepočítané útvary Komise na základě informací poskytnutých v programu za použití společně dohodnuté metodiky.

téměř 41 % HDP, zatímco konvergenční program obsahuje cíl snížit dluh do roku 2015 na zhruba 35 %. Reforma plánování a plnění rozpočtu postupuje, ale vláda musí navrhované zákony ještě schválit. Tyto zákony by zvýšily odpovědnost v rámci fiskálního rámce zřízením nezávislého orgánu a zpřísnily by pravidla pro rezervy ve státní pokladně.

(9) Na základě komplexní strategie zaměřené na dodržování daňových předpisů byla v roce 2011 realizována opatření, která posílila dodržování daňových předpisů a přinesla dodatečné příjmy. Bude však třeba pokračovat v další realizaci, aby se výrazně pokročilo v boji proti daňovým únikům.

(10) Demografický vývoj vzbuzuje vážné pochybnosti o udržitelnosti důchodového systému. Ačkoli Litva schválila postupné zvyšování věku pro odchod do důchodu až na 65 let do roku 2026, toto opatření samo o sobě v budoucnu nezajistí udržitelný a přiměřený důchodový příjem a musí být doplněno dalšími opatřeními. Ta by mohla obsahovat navázání zákonného věku pro odchod do důchodu a budoucích dávek na demografické faktory, stanovení jasných pravidel valorizace, zavedení užší vazby mezi pojistným a dávkami a zrušení pobídek motivujících k předčasnému odchodu do důchodu. Kromě toho by Litva mohla lépe využívat doplňkové dobrovolné důchodové pojištění. Ustavení zaměstnaneckých důchodových systémů by mohlo ulehčit systému sociálního zabezpečení a zároveň zlepšit přiměřenost budoucích důchodových příjmů. Překážky, které odrazovaly od dalšího pracovního zapojení, již byly odstraněny.

(11) Zákon o agenturách zprostředkovávajících dočasné zaměstnání, který byl navržen s cílem zjednodušit krátkodobé zaměstnávání, vstoupil v platnost dne 1. prosince 2011. Jeho dopad však nemusí být významný, protože agentury zprostředkovávající dočasné zaměstnání fungovaly v Litvě již dříve. Komplexní přezkum pracovního práva by mohl nalézt zbytečná omezení a administrativní překážky, které brání pružným smluvním dohodám, podmínkám propouštění a ujednáním o pružné pracovní době. Jsou nutná další opatření pro zlepšení zapojení do trhu práce, zejména mladých lidí, nekvalifikovaných osob a starších pracovníků, a ke zvýšení flexibility trhu práce.

(12) Během krize se zvláště projevil problém nezaměstnanosti mladých lidí (nad 30 %) a nezaměstnanosti lidí s nízkou kvalifikací. Vláda provádí řadu opatření na podporu zaměstnanosti mladých lidí, jako jsou dotace na první zaměstnání a snížené pojistné na sociální zabezpečení. Nicméně míra aktivace zůstává příliš nízká a prostředky vyčleněné na aktivní politiku trhu práce by mohly být využívány účinněji tak, že veřejné práce budou cílit na nejzranitelnější skupiny. S cílem zajistit lepší přechod ze vzdělávacího procesu na trh práce by se učební obory a stáže mohly zatraktivnit a mohl by být zaveden systém odhadující poptávku po kvalifikacích. Opatření by měla být v souladu s výstupem společného akčního týmu Litvy – Komise zabývajícího se nezaměstnaností mladých lidí.

(13) Přibližně jedna třetina obyvatelstva Litvy je vystavena riziku chudoby a dlouhodobého vyloučení. To je čtvrtá nejvyšší hodnota v EU. V roce 2011 Litva pozměnila zákon o peněžité sociální pomoci s cílem od ledna 2012 reformovat systém sociální podpory. Spustila pilotní model rozdělování sociální podpory, změnila způsob výpočtu výše podpory, zavedla určité pracovní pobídky a zvýšila dostupnost podpor. Reforma sociální pomoci je krokem směrem k omezení překážek, které odrazují od zapojení do práce. Je nutné zavést systém sledování k posouzení její účinnosti a dopadu na

zmírnění chudoby. Reforma by také měla být spojena s aktivačními opatřeními, která zlepší zapojení do trhu práce, zejména u dlouhodobých příjemců sociálních dávek.

(14) Od roku 2010 provádí vláda ambiciózní reformu státních podniků, jejímž cílem je restrukturalizace správy a řízení podniků, zvýšení transparentnosti a oddělení funkcí vlastnictví a řízení a zvýšení konkurence a efektivity. Reforma je smysluplná a zahrnuje jak legislativní, tak organizační změny. Velkého pokroku bylo dosaženo v oblasti transparentnosti a odpovědnosti, protože zprávy jsou nyní zveřejňovány ve čtvrtletních a ročních intervalech. Podniky mají stanoveny jasné cíle. Vláda však některé části reformy odložila, zejména oddělení obchodních a neobchodních činností státních podniků, a má v úmyslu je provést v roce 2012.

(15) Litva dosáhla určitého pokroku ve zlepšování energetické účinnosti budov. V prosinci 2011 schválila vláda program modernizace panelových domů, který je však oslaben protichůdně působícími dotacemi, jež jsou k dispozici v jiných oblastech politik a které snižují motivaci obyvatel obytných budov zlepšit energetickou účinnost. Je třeba urychleně vynaložit další zvýšené úsilí ke zlepšení energetické účinnosti budov.

(16) Existuje prostor pro přesun zdanění směrem k využití energií, protože výnosy z environmentálních daní jsou třetí nejnižší v EU, přičemž daně z dopravy jsou v EU nejnižší. Implicitní daňová sazba u spotřeby energie byla v roce 2010 sedmá nejnižší v EU, zatímco zdanění energií vztažené k HDP je pouze mírně pod průměrem EU.

(17) Energetická infrastruktura země postrádá konkurenci a vzájemná propojení, což brání růstu. Nedostatečná vzájemná propojení brání vzniku konkurence na trzích s energiemi. Jak na trhu s plynem, tak na trhu s elektřinou zůstává koncentrace vysoká (nad 90 %).

(18) Litva přijala v rámci Paktu euro plus řadu závazků. Závazky a realizace závazků předložených v roce 2011 se vztahují na posílení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, zlepšení udržitelnosti veřejných financí a posílení finanční stability. Komise posoudila provádění závazků v rámci Paktu euro plus. Výsledky posouzení byly zohledněny v doporučeních.

(19) V rámci evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Litvy. Posoudila konvergenční program a národní program reforem. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-hospodářskou politiku v Litvě, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny EU s ohledem na to, že je potřeba posílit celkovou správu ekonomických záležitostí v Evropské unii přispěním z úrovně EU k budoucím vnitrostátním rozhodnutím. Její doporučení v rámci evropského semestru jsou uvedena v doporučeních 1 až 6 níže.

(20) Na základě tohoto posouzení Rada prostudovala konvergenční program Litvy a její stanovisko[7] je vyjádřeno zejména v doporučení 1 níže.

DOPORUČUJE, aby Litva v období 2012–2013 provedla tato opatření:

1. Zajistit plánovaný pokrok v zájmu včasného odstranění nadměrného schodku. Za tímto účelem plně realizovat rozpočet na rok 2012 a věnovat úsilí strukturální

[7] Podle čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

korekci uvedené v doporučení Rady v rámci postupu při nadměrném schodku. Následně stanovit opatření nezbytná k zajištění realizace rozpočtové strategie na rok 2013 a další léta tak, jak se předpokládá, zajistit odpovídající úsilí o strukturální korekci s cílem dosáhnout dostatečného pokroku v plnění střednědobého rozpočtového cíle, včetně splnění výdajového kritéria, a zároveň minimalizovat snížení prorůstových výdajů. V tomto směru zvážit zvýšení daní, které nejméně omezují růst, např. zdanění bydlení a environmentální daně, včetně zdanění automobilů, a zároveň zlepšit dodržování daňových předpisů. Posílit fiskální rámec, zejména zavedením vymahatelných a závazných stropů na výdaje ve střednědobém rozpočtovém rámci.

2. Přijmout právní předpisy týkající se komplexní reformy důchodového systému. Navázat zákonnou věkovou hranici pro odchod do důchodu na naději dožití, stanovit jasná pravidla pro valorizaci důchodů a zlepšit doplňkové programy spoření. Podpořit důchodovou reformu opatřeními pro aktivní stárnutí.

3. Řešit vysokou nezaměstnanost, zejména mladých lidí, lidí s nízkou kvalifikací a dlouhodobě nezaměstnaných soustředěním zdrojů na aktivní politiku trhu práce při současném zlepšení její účinnosti. Zvýšit efektivitu učňovského školství. Změnit pracovněprávní předpisy, pokud jde o pružné smluvní dohody, podmínky propouštění a ujednání o pružné pracovní době.

4. Zvýšit motivaci pracovat a posílit vazby mezi reformou sociální pomoci a aktivačními opatřeními, zejména pro nejzranitelnější skupiny, ke snížení chudoby a sociálního vyloučení.

5. Realizovat všechny aspekty souboru reforem státních podniků, a zejména zajistit oddělení funkcí vlastnictví a řízení a oddělení obchodních a neobchodních činností. Zavést odpovídající kontrolní nástroje pro posuzování účinnosti reforem a zajistit, aby všechny státní podniky splnily požadavky reformy.

6. Posílit opatření ke zlepšení energetické účinnosti budov, včetně zrušení odrazujících překážek a rychlého ustavení podílového fondu. Podporovat konkurenci v energetických sítích zlepšením vzájemného propojení se zeměmi EU jak u elektřiny, tak u plynu.

V Bruselu dne .

Za Radu
předseda